

POSTANOWIENIE

Dnia 20 grudnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Staryk (przewodniczący)

SSN Bogusław Cudowski

SSN Andrzej Wróbel (sprawozdawca)

w sprawie z odwołania E. P.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.
o wysokość emerytury,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 20 grudnia 2017 r.,
zażalenia odwołującego się na postanowienie Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 31 sierpnia 2017 r., sygn. akt III AUa (...),

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 31 sierpnia 2017 r. Sąd Apelacyjny (...) odrzucił skargę kasacyjną wnioskodawcy E. P. od wyroku tego Sądu z dnia 22 lutego 2017 r., oddalającego apelację wnioskodawcy od wyroku Sądu Okręgowego w S. z dnia 15 czerwca 2016 r., oddalającego odwołania E. P. od decyzji pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. z dnia 17 grudnia 2014 r. przeliczającej emeryturę i podwyższającej jej wysokość do kwoty pobieranej renty oraz z dnia 8 stycznia 2016 r. odmawiającej ponownego ustalenia wysokości emerytury.

Od wyroku Sądu Apelacyjnego wnioskodawca wniósł skargę kasacyjną. Wezwany do uzupełnienia braków formalnych skargi kasacyjnej pełnomocnik ubezpieczonego określił wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 18.000 zł,

wskazując przy tym, że składa się na nią wysokość emerytury, którą otrzymywałby wnioskodawca przez okres 12 miesięcy, przy uwzględnieniu wszystkich okresów składkowych.

Postanowieniem z dnia 28 sierpnia 2017 r. Sąd ustalił wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 598,92 zł, która stanowi różnicę pomiędzy kwotą emerytury ustaloną przez pozwanego, tj. 1.147,60 zł a kwotą dochodzoną, tj. 1.195,51, wynoszącą 49,91 zł. Emerytura jest świadczeniem powtarzającym się, zatem zgodnie z art. 22 k.p.c. wartość przedmiotu zaskarżenia stanowi suma spornych kwot w wymiarze rocznym, czyli 598,92 zł. W ocenie Sądu Apelacyjnego błędne jest stanowisko wnioskodawcy, że sprawa niniejsza dotyczy prawa do emerytury. W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych przedmiot sporu określony jest treścią zaskarżonej decyzji. Decyzja z dnia 17 grudnia 2014 r. dotyczy przeliczenia emerytury, do której prawo zostało przyznane wnioskodawcy na mocy decyzji z dnia 27 sierpnia 2013 r. Decyzja z dnia 8 stycznia 2016 r. dotyczy omowy ponownego ustalenia wysokości emerytury. Przedmiotem sporu jest zatem wysokość emerytury, a nie ustalenie prawa do tego świadczenia.

Odwołując się do regulacji zawartej w art. 398² § 1 k.p.c., Sąd Apelacyjny stwierdził, iż w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych możliwość wniesienia skargi kasacyjnej jest ograniczona ze względu na wartość przedmiotu zaskarżenia, która nie może być niższa niż 10.000 zł. Sprawdzenie wartości przedmiotu zaskarżenia doprowadziło do ustalenia wartości na kwotę niższą niż 10.000 zł, zatem skarga kasacyjna okazała się niedopuszczalna.

Powyższe postanowienie zaskarżył zażaleniem wnioskodawca, zarzucając temu postanowieniu naruszenie przepisów Kodeksu postępowania cywilnego, tj. art. 398² § 1 k.p.c., art. 361 i art. 328 § 2 k.p.c. oraz art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. przez nierozważenie i pominięcie w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia części rozstrzygnięcia zaskarżonych decyzji, z których wynika, że pozwany organ rentowy odmówił zaliczenia skarżącemu okresów prowadzenia działalności gospodarczej niezbędnych do nabycia prawa do emerytury.

Wskazując na powyższe zarzuty, skarżący domagał się uchylenia zaskarżonego postanowienia i przekazania sprawy sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zgodnie z treścią art. 398² § 1 k.p.c. skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż pięćdziesiąt tysięcy złotych, w sprawach gospodarczych - niższa niż siedemdziesiąt pięć tysięcy złotych, a w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych - niższa niż dziesięć tysięcy złotych. Jednakże w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia w sprawach o przyznanie i o wstrzymanie emerytury lub renty oraz o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego. Każda sprawa o emeryturę lub rentę, bez względu na to, czy przedmiotem roszczenia jest w niej prawo do tych świadczeń, czy też ich wysokość, jest sprawą o prawo majątkowe, gdyż żądanie ubezpieczonego zmierza do realizacji prawa mającego bezpośredni wpływ na jego stosunki majątkowe (por. np. uzasadnienie orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 1961 r., 2 CR 909/59, OSPiKA 1962 nr 1, poz. 8).

W postanowieniu z dnia 17 stycznia 2001 r., II UZ 145/00 (OSNAPiUS 2002 nr 19, poz. 474) Sąd Najwyższy wyjaśnił, że w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, poza sprawami o przyznanie i wstrzymanie emerytury lub renty oraz o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego, dopuszczalność kasacji zależy od wartości przedmiotu zaskarżenia. Analogiczne stanowisko Sąd Najwyższy zajął w postanowieniu z dnia 23 marca 2001 r., II UKN 706/00 (OSNAPiUS 2002 nr 24, poz. 609), wskazując tam, że na podstawie art. 392¹ k.p.c. tylko w sprawach o przyznanie i wstrzymanie emerytury lub renty oraz objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego kasacja przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia, w pozostałych sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych kasacja nie przysługuje, jeżeli wartość ta, ustalona stosownie do art. 22 k.p.c., jest niższa niż dziesięć tysięcy złotych. Z kolei w postanowieniu z dnia 25 maja 2001 r., II UZ 30/01 (OSNP 2003 nr 6, poz. 161) Sąd Najwyższy wyjaśnił, że sprawa o podwyższenie (przeliczenie podstawy wymiaru) emerytury nie jest sprawą o przyznanie lub wstrzymanie prawa do emerytury, w której kasacja przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia (art. 392¹ § 1 zdanie drugie k.p.c.).

Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 6 listopada 2008 r., II UZ 48/08, stwierdził, że jeśli przedmiotem sporu nie jest prawo do emerytury lub renty, lecz jedynie jego wysokość, to dopuszczalność zaskarżenia wyroku Sądu drugiej instancji uzależniona jest od wartości przedmiotu zaskarżenia obliczonej w oparciu o przepis art. 22 k.p.c. i stanowi ona różnicę między wysokością świadczenia wypłacanego przez organ rentowy, a wysokością świadczenia żądanego przez ubezpieczonego w skali jednego roku (por. także postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 listopada 2010 r., II UZ 30/10, oraz z dnia 17 listopada 2010 r., II UZ 31/10).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że sprawa, w której ubezpieczony żąda przeliczenia emerytury i przyznania mu w wyniku tego przeliczenia wyższego świadczenia emerytalnego, nie jest sprawą o przyznanie emerytury, ale o jej wysokość. Sprawa, w której przedmiotem sporu jest wysokość świadczenia, jest zatem sprawą o prawa majątkowe, w której o dopuszczalności skargi kasacyjnej decyduje wartość przedmiotu zaskarżenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 27 października 2009 r., II UZ 34/09; z dnia 10 listopada 2010 r., II UZ 30/10; z dnia 2 marca 2011 r., II UZ 1/11; z dnia 23 stycznia 2012 r., II UK 84/11; z dnia 11 sierpnia 2016 r., II UZ 28/16 i z dnia 12 października 2017 r., I UZ 34/17).

Sprawy, w których ubezpieczeni kwestionują różne elementy składowe emerytury, np. podstawę wymiaru, staż ubezpieczeniowy, kwotę bazową czy przeliczniki, zmierzając do zwiększenia tego świadczenia są sprawami o wysokość emerytury, a nie o jej przyznanie. Jeżeli prawo do emerytury nie jest kwestionowane w postępowaniu sądowym, w którym chodzi o wysokość tego świadczenia, to o dopuszczalności skargi kasacyjnej decyduje wartość przedmiotu zaskarżenia określona w art. 398² § 1 k.p.c. (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 2011 r., II UZ 40/10, LEX nr 786805; z dnia 11 kwietnia 2006 r., II UZ 1/06, niepublikowane).

Sąd Najwyższy zauważa, iż postępowanie w tej sprawie zostało zainicjowane odwołaniami wniesionymi przez wnioskodawcę od decyzji organu rentowego dotyczącymi przeliczenia emerytury, do której prawo zostało przyznane wnioskodawcy na mocy wcześniejszej decyzji oraz odmowy ponownego ustalenia

wysokości emerytury. Pogląd skarżącego, że odmowa zaliczenia wnioskodawcy zaskarżonymi decyzjami okresu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej do stażu ubezpieczeniowego, powoduje, że postępowanie w sprawie nie jest postępowaniem w sprawie o wysokość emerytury, jest - w świetle powołanego wyżej orzecznictwa - nie do zaakceptowania. Od początku przedmiotem sporu pomiędzy stronami określonym już w odwołaniach, a następnie przedmiotem zaskarżenia, nie było prawo do emerytury, gdyż wnioskodawca prawo to posiada. Wbrew odmiennemu stanowisku skarżącego, rozpoznawana sprawa nie jest więc sprawą o przyznanie emerytury w rozumieniu art. 398² § 1 zd. 2 k.p.c., w której skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia, ale sprawą o prawo majątkowe, w której o dopuszczalności skargi kasacyjnej decyduje wartość przedmiotu zaskarżenia w rozumieniu art. 398² § 1 zd. 1 k.p.c. Jeżeli zaś jest ona, niższa niż 10.000 złotych, to skarga kasacyjna jest niedopuszczalna i z tej przyczyny podlega odrzuceniu.

Biorąc powyższe pod rozwagę, Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji.

r.g.